

**Conference name - XIV International scientific and practical conference
«Transformations of the individual and society: challenges of the future»**

Section name - Pedagogy

**ASSESSMENT AND SELF-ASSESSMENT OF THE EDUCATION
APPLICANTS' INNOVATIVE COMPETENCE**

Nikolaeva Sofiya Yuriivna

d. p.s. professor, Kyiv National Linguistic University
nikolaeva.ku@gmail.com

Chernysh Valentyna Vasilivna

d. p.s. professor, Kyiv National Linguistic University
valentynavchernysh@gmail.comchernysh

Diachkova Yana Olehivna

PhD, associate professor of the Department of Foreign
Languages of the Faculty of Economics
Taras Shevchenko National University of Kyiv
yanadyachkova24@gmail.com

Проблема формування інноваційної компетентності досліджується науковцями протягом значного періоду часу. Наразі вона також не втратила своєї актуальності. У цій публікації ми, слідом за С. Кириленко (2023), додержуємося думки, що інноваційна компетентність – це «система, що включає спеціальні теоретичні знання з педагогічної інноватики та теорії інноваційної педагогічної діяльності, вміння ефективно застосовувати їх та практичні навички, що забезпечують здійснення педагогом усіх етапів інноваційної діяльності».

Серед зарубіжних дослідників, які цікавилися питаннями інноваційної діяльності, згадаємо такі прізвища, як Amabile T, Bozic N., Cerinsek G., de Graaff E., Dolinsek S., Fernández-Cruz F., Hero L., Higgins J., Kolmos A., Lindfors E., Mishra P., Richardson C., Rodríguez-Legendre F., Taatila V., Vincent-Lancrin S., Wang C., West M., Zhang F. та інші. Значний внесок у вивчення зазначеної проблеми зробили й вітчизняні вчені. Наприклад: Алексеєнко Н., Атрощенко Т., Бурчак Л., Ващенко Л., Венцева Н., Євдокімова О., Дзюбенко Ю., Дичківська І., Загородній С., Карапетрова О., Коновальчук І., Ніколаєва С., Проценко О., Тюріна В., Юрочко С., Уруський В., Харагірло В., Шерудило А., Штефан Л. та інші.

Вважаємо, що на сучасному етапі розвитку педагогічної науки науковцями з достатньою повнотою досліджено такі питання:

- визначення феномену інноваційної компетентності;
- зміст і структура інноваційної компетентності;
- особливості інноваційної компетентності майбутніх вихователів закладу дошкільної освіти;

- теоретичні засади формування інноваційної компетентності вчителів закладів загальної середньої освіти;
- наукові підходи до формування інноваційної компетентності викладачів закладів вищої освіти;
- удосконалення інноваційної компетентності у системі післядипломної освіти;
- формування інноваційної компетентності здобувачів освіти;
- управління інноваційними процесами в загальній середній освіті;
- інноваційний освітній менеджмент;
- інноваційні педагогічні технології;
- інноваційне середовище як засіб формування інноваційної компетентності тощо.

У наукових публікаціях ми знаходимо і багато матеріалів, присвячених аналізу змісту інноваційної компетентності. В основному це відповідні знання, навички, вміння та певні якості особистості(Курок & Коротич, 2024).

Що ж до предмету нашого дослідження, а саме *контролю та самоконтролю* рівня сформованості інноваційної компетентності, то вони, на нашу думку, досліджені недостатньо і дещо безсистемно. Elizabeth Chell and Rosemary Athayde (2009) описали різноманітні інструменти вимірювання рівня сформованості складових інноваційної компетентності. Основоположною працею з цієї проблеми безумовно є «Framework for Innovation Competencies Development and Assessment (FINCODA)» (2015), в якій узагальнено шкали та дескриптори оцінювання інноваційної компетентності співробітників компаній. Пізніше науковцями було опубліковано чимало дотичних праць. Так, наприклад, Л. Штефан (2015) розглянула критерії визначення сформованості інноваційної культури фахівців; методи діагностування інноваційної компетентності вчителів проаналізував О. Нижник (2020), Особливу увагу слід звернути на книгу «Measuring Innovation in Education 2023: Tools and Methods for Data-Driven Action and Improvement, Educational Research and Innovation» (Vincent-Lancrin, 2023). Автори публікації детально описали такі методи вимірювання рівня сформованості інноваційної компетентності: інноваційні наукові спостереження в освіті, опитувальники саморефлексії з реалізації освітньої інноваційної культури, застосування масмедіа для тестування ефективності інновацій відносно рівності в освіті, вимірювання освітніх інновацій методом закону великих чисел тощо. У коло наших інтересів потрапляє і стаття Kolawole Shola Ojo та її співавторки (2022) у «Modelling Innovation competence profiles: the empowering roles of self-monitoring and resilience». У цій публікації описано методiku реалізації перехресного опитування студентів університетів і коледжів. Схема вибірки була стратифікована за рівнем освіти та віком. Анкета включала пункти щодо демографічних показників учасників, включаючи стать, вік та рівень освіти, показники інноваційних здібностей, індивідуальної стійкості та самоконтролю. Мультиноміальна логістична регресія була використана для визначення впливу

індивідуальної стійкості та самоконтролю на членство в профілі інноваційної компетентності.

У нашій практичній діяльності ми протестували різні методи контролю та самоконтролю рівня сформованості інноваційної компетентності здобувачів вищої освіти. Високий ступінь надійності для самоконтролю рівня сформованості зазначеної компетентності продемонструвало використання інноваційного портфоліо. Під «інноваційним портфоліо» ми розуміємо пакет документів, з допомогою яких здобувачі освіти визначають та відображають свої досягнення і досвід в оволодінні інноваційною компетентністю. Аналогічно європейського мовного портфоліо «The European Language Portfolio» (Little & Perclová, 2001) ми пропонуємо таку структуру інноваційного портфоліо: паспорт інноваційної діяльності, біографія інноваційної діяльності, досє на підтвердження інноваційної діяльності. До розділу «Біографія» треба включити шкали та дескриптори володіння інноваційною компетентністю для різних рівнів освіти. Раніше нами було розроблено структуру інноваційної компетентності здобувачів освіти (Ніколаєва, 2024) та зміст інноваційної компетентності здобувачів освіти у галузі навчання іноземних мов і культур (Ніколаєва, 2025). Вважаємо, що інноваційне портфоліо має укладатися з урахуванням цих матеріалів. Наведемо приклад фрагменту паспорта такого портфоліо (див. таблицю).

Таблиця

Шкала самооцінювання рівня сформованості інноваційної компетентності здобувачів освіти в галузі навчання іноземних мов і культур (ІМіК)

Інструкція: Уважно прочитайте опис рівня володіння знаннями та вміннями. Оберіть колонку А, В або С в залежності від того, як Ви їх оцінюєте і поставте у відповідній комірці знак ✓ .

Умовні позначки: А* - я впевнено знаю; я вмію; В* - я погано знаю; я погано вмію; С* - я не знаю; я не вмію.

Інноваційна компетентність					
Рівень ... (слід конкретизувати)					
Блок 1.		Знання про інноваційну діяльність у галузі навчання ІМіК у закладах освіти	A*	B*	C*
1.1.	Я знаю провідну мету інноваційної діяльності в галузі навчання ІМіК у закладах освіти.				
...	Інші дескриптори				
Блок 2.		Уміння реалізувати інновації у галузі навчання ІМіК у закладах освіти	A*	B*	C*
2.1.	Я вмію досягати провідної мети інноваційної діяльності в галузі навчання ІМіК у закладах освіти.				
...	Інші дескриптори				
Блок 3.		Комунікація про інновації у галузі навчання ІМіК у закладах освіти.	A*	B*	C*

3.1.	Знання вимог до усної комунікації про інновації у галузі навчання ІМіК у закладах освіти.			
...	Інші дескриптори			
Блок 4.	Автономність та відповідальність у реалізації інновацій у навчанні ІМіК у закладах освіти	A*	B*	C*
	<i>Автономність</i>			
4.1.	Автономне набуття знань про провідну мету інноваційної діяльності в галузі навчання ІМіК у закладах освіти.			
...	<i>Відповідальність</i>			
4....	Відповідальність за набуття знань про предмет інноваційної діяльності в галузі навчання ІМіК у закладах освіти.	A*	B*	C*
...	Інші дескриптори			

Критерій самооцінювання: Якщо у Вас позначено галочками більше 80% пунктів шкали самооцінювання, Ви, ймовірно, досягли зазначеного в ній рівня. В іншому випадку треба продовжити оволодіння складовими інноваційної компетентності.

Наступними науковими розвідками мають бути: дослідження технології використання інноваційного портфолію, створення деталізованих шкал володіння інноваційною компетентністю та дескрипторів до них для кожного з блоків шкали для здобувачів різних рівнів освіти, створення інноваційних портфолію для здобувачів різних рівнів освіти тощо.

Список літератури:

- Кириєнко, О. О. (2022). Формування інноваційної компетентності педагогів: ретроспективний огляд. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки*, 2, 217-225.
http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgnpu_2022_2_27
- Курок, В., & Коротич, А. (2024). Зміст та структура інноваційної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання. *Наукові інновації та передові технології*, 6 (34), 1243-1254.
[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-6\(34\)-1243-1254](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-6(34)-1243-1254)
- Chell, E. & Athayde, R. (2009). *The identification and measurement of innovative characteristics of young people. Development of the Youth Innovation Skills Measurement Tool*. 44 p.
<https://eprints.kingston.ac.uk/id/eprint/5985/2/Chell-E-5985.pdf>
- FINCODA, 2015. *Framework for Innovation Competencies Development and Assessment*. 29p.
<https://static1.squarespace.com/static/583dddb7cd0f686c5defc5bb/t/59f0a9e151a5849dd424f565/1508944360239/Needs+Analysis+in+Partner+Companies.pdf>

5.Штефан, Л. (2015). Критеріальна база визначення сформованості інноваційної культури фахівців. *Молодь і ринок*, 6, 20-24.

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2015_6_6РЕЗУЛЬТАТИ

6.Нижник, О. (2020). Результати діагностування рівня сформованості інноваційної компетентності вчителів ЗЗСО. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 46, 20 -28.

https://www.researchgate.net/publication/385054033_FORMUVANNA_TA_ROZVITOK_INNOVACIINOI_KOMPETENTNOSTI_MAJBUTNIH_UCITELIV_BIOLOGII_V_ZAKLADAH_VISOI_OSVITI

7. Vincent-Lancrin, S. (ed.) (2023). Measuring Innovation in Education 2023: Tools and Methods for Data-Driven Action and Improvement, *Educational Research and Innovation*, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/a7167546-en>.

8.Ojo, K., Volkova, N. (2023). Modelling Innovation competence profiles: the empowering roles of self-monitoring and resilience. *BMC Psychol* 11, 293 (2023). <https://doi.org/10.1186/s40359-023-01340-x>

9.Little, D. & Perclová, R. (2001). The European Language Portfolio: a guide for teachers and teacher trainers Council of Europe.

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680459fa6>

10. Nikolaeva, S. (2024). Prospective foreign languages teaching professionals' innovation competence structure. *Culturology, upbringing and education as components of pedagogical and philological activity*. International Science Group. Boston : Primedia eLaunch, pp. 440 – 455.

<https://isg-konf.com/culturology-upbringing-and-education-as-components-of-pedagogical-and-philological-activity/>

11. Nikolaeva, S. (2025). The higher education applicants' innovation competence contents in the field of training foreign languages and cultures. *Pedagogical activity, contemporary art and philology: main aspects of human development as an individual: collective monograph*. International Science Group. Boston : Primedia eLaunch.p.181 – 198.

<https://isg-konf.com/pedagogical-activity-contemporary-art-and-philology-main-aspects-of-human-development-as-an-individual/>.